

LUK VAN WUYTSWINKEL

Harmonie

Deel 3a

Euprint ed.

D/2008/6045/095a

Voorwoord

In dit deel 3a komen de sextakkoorden van de hoofdgraden aan bod, aangevuld met (omkeringen van) het dominant septiemakkoord, de modulatie vanuit een kleine tertstoonladder een kwint naar rechts/links, alsook de sequensmodus met afwisselend grond- en sextakkoorden na elkaar.

Elk akkoordschema wordt ingeleid door een bondige theoretische uitleg van de beoogde schrijftechniek; enkele vierstemmige voorbeelden (in do groot en/of in la klein) en een aantal aandachtspunten worden hierbij steeds aangehaald. Indien nodig wordt een nieuw akkoordschema voorafgegaan door een bondige inleiding, om nieuwe terminologie of nieuwe akkoorden te situeren (zie inleiding 6).

Met dit derde deel van de cursus harmonie, gericht op leerlingen uit het tweede jaar van de derde graad uit het KSO, wordt een didactische uitwerking gepresenteerd, waarbij de leerlingen vanaf deel 1 vertrouwd geraken met een aantal belangrijke schrijftechnieken uit de tonaal-functionele harmonie, met name periodieke (specifieke akkoordverbindingen) en modulaire technieken (zoals een sequensmodus), terwijl eenvoudige vormtechnieken aan bod komen in de verschillende intermezzi (zie intermezzo 4 en 5)

Voor de toepassingen (A) is het aangewezen dat de chronologische volgorde van de akkoordschema's gerespecteerd wordt.

De intermezzi (B) kunnen op eender welk moment in de loop van de cursus of zelfs meerdere keren aan bod komen, waarbij de leerlingen gebruik kunnen maken van de tot dan toe geziene akkoordschema's voor de uitwerking van een melodie en de bijpassende begeleiding. Voor onmiddellijke auditieve feedback is het aangewezen dat deze toepassingen bij voorkeur gerealiseerd worden aan een PC, met een (gebruiksvriendelijk) muzieknotatieprogramma. Als mogelijke uitwerking wordt hierbij het 'drie-notenbalken-systeem' gesuggereerd, waarbij een melodie, met versieringsnoten, voorzien wordt van een passende (piano)begeleiding.

Elk akkoordschema wordt ook geïllustreerd met een aantal literatuurvoorbeelden (C) die klassikaal en/of individueel geanalyseerd kunnen worden. Het is ook een uitdaging voor de leerlingen om zelf op zoek te gaan naar passende voorbeelden uit de muziekliteratuur waarmee ze bijvoorbeeld in de instrumentles, het samenspel, het koor, de orkestklas, ... in contact komen. Een andere manier om elk akkoordschema toe te lichten zijn de voorbeelden met akkoordletters (D). Aan het einde van dit handboek is gemakshalve een alfabetische lijst opgenomen van alle voorbeelden uit C en D die in dit deel aan bod komen. Doorheen deze voorbeelden wordt voortdurend de link gelegd tussen heden en verleden.

Om het aantal pagina's per boekdeel ongeveer gelijkaardig te houden, is geopteerd om deel 3 van de cursus harmonie op te splitsen in twee delen: in vergelijking met de vorige delen is de lengte van de literatuurvoorbeelden als illustraties bij de verschillende akkoordschema's immers toegenomen, evenredig met de reeds opgebouwde kennis van de doelgroep.

Uiteraard kunnen de aangehaalde voorbeelden uit deze cursus nog verder aangevuld worden: het zou in dit kader wenselijk zijn om in de toekomst een bijlage toe te voegen aan elk deel, waarin die nieuwe voorbeelden worden opgenomen.

Suggesties voor deze voorbeelden en/of opmerkingen allerhande zijn van harte welkom en zullen steeds met de nodige aandacht worden bekeken.

Inhoud:		pag. 4
Inleiding 6:	1° omkering hoofdgraden	pag. 6
Schema 10:	I – I₆ – I	pag. 7
	Toepassingen (A)	pag. 8
	Analysevoorbeelden (C)	pag. 9
	Akkoordletters (D)	pag. 11
Schema 11a:	I – I₆ – IV	pag. 12
Schema 11b:	I₆ – I₅ – IV	pag. 13
Schema 12a:	V – V₆ – I	pag. 14
Schema 12b:	V₆ – V₃ – I	pag. 15
Schema 13a:	IV – IV₆ – V	pag. 16
Schema 13b:	IV – IV₆ – I₄ – V	pag. 17
	Toepassingen (A)	pag. 18
	Analysevoorbeelden (C)	pag. 19
	Akkoordletters (D)	pag. 22
Schema 14:	I – V₆ – I	pag. 24
Schema 15a:	V – I₆	pag. 25
Schema 15b:	V – V₂₊ – I₆	pag. 26
	Toepassingen (A)	pag. 27
	Analysevoorbeelden (C)	pag. 28
	Akkoordletters (D)	pag. 31
Schema 16a:	I₆ – IV – VII₆ – III – VI₆ – II – V₆ – I	pag. 34
Schema 16b:	I – IV₆ – VII – III₆ – VI – II₆ – V – I₆	pag. 35
	Toepassingen (A)	pag. 36
	Analysevoorbeelden (C)	pag. 37
	Akkoordletters (D)	pag. 39
Intermezzo 4:	Klassieke Periode (2x4 maten)	pag. 41
Intermezzo 5:	Klassieke Periode (2x4 maten)	pag. 43
	Toepassingen (B)	pag. 44
Schema 17a:	I – V₆ – VI	pag. 45
Schema 17b:	V – IV₆ – V₆ – I	pag. 46
	Toepassingen (A)	pag. 47
	Analysevoorbeelden (C)	pag. 48
	Akkoordletters (D)	pag. 54
Modulatie 3a:	a → e	pag. 56

Modulatie 3b: a → d	pag. 57
Toepassingen (A)	pag. 58
Analysevoorbeelden (C)	pag. 59
Akkoordletters (D)	pag. 61
Alfabetische lijst analysevoorbeelden (C)	pag. 62
Alfabetische lijst akkoordletters (D)	pag. 63

LUK VAN WUYTSWINKEL

Harmonie

Deel 3b

Euprint ed.

D/2008/6045/095b

Voorwoord

In dit deel 3b komen naast de sextakkoorden van de nevengraden, met inbegrip van de Napolitaanse sext, ook de kwartsextakkoorden van de hoofdgraden aan bod, aangevuld met een overzicht van het dominant septiemakkoord in grondligging en in omkering.

Elk akkoordschema wordt ingeleid door een bondige theoretische uitleg van de beoogde schrijftechniek; enkele vierstemmige voorbeelden (in do groot en/of in la klein) en een aantal aandachtspunten worden hierbij steeds aangehaald. Indien nodig wordt een nieuw akkoordschema voorafgegaan door een bondige inleiding, om nieuwe terminologie of nieuwe akkoorden te situeren (zie inleiding 7, 8 en 9).

Met dit derde deel van de cursus harmonie, gericht op leerlingen uit het tweede jaar van de derde graad uit het KSO, wordt een didactische uitwerking gepresenteerd, waarbij de leerlingen vanaf deel 1 vertrouwd geraken met een aantal belangrijke schrijftechnieken uit de tonaal-functionele harmonie, met name periodieke (specifieke akkoordverbindingen) en modulaire technieken (zoals een sequensmodus), terwijl eenvoudige vormtechnieken aan bod komen in de verschillende intermezzi (zie intermezzo 6)

Voor de toepassingen (A) is het aangewezen dat de chronologische volgorde van de akkoordschema's gerespecteerd wordt.

De intermezzi (B) kunnen op eender welk moment in de loop van de cursus of zelfs meerdere keren aan bod komen, waarbij de leerlingen gebruik kunnen maken van de tot dan toe geziene akkoordschema's voor de uitwerking van een melodie en de bijpassende begeleiding. Voor onmiddellijke auditieve feedback is het aangewezen dat deze toepassingen bij voorkeur gerealiseerd worden aan een PC, met een (gebruiksvriendelijk) muzieknotatieprogramma. Als mogelijke uitwerking wordt hierbij het 'drie-notenbalken-systeem' gesuggereerd, waarbij een melodie, met versieringsnoten, voorzien wordt van een passende (piano)begeleiding.

Elk akkoordschema wordt ook geïllustreerd met een aantal literatuurvoorbeelden (C) die klassikaal en/of individueel geanalyseerd kunnen worden. Het is ook een uitdaging voor de leerlingen om zelf op zoek te gaan naar passende voorbeelden uit de muziekliteratuur waarmee ze bijvoorbeeld in de instrumentles, het samenspel, het koor, de orkestklas, ... in contact komen. Een andere manier om elk akkoordschema toe te lichten zijn de voorbeelden met akkoordletters (D). Aan het einde van dit handboek is gemakkelijks halve een alfabetische lijst opgenomen van alle voorbeelden uit C en D die in dit deel aan bod komen. Doorheen deze voorbeelden wordt voortdurend de link gelegd tussen heden en verleden.

Om het aantal pagina's per boekdeel ongeveer gelijkaardig te houden, is geopteerd om deel 3 van de cursus harmonie op te splitsen in twee delen: in vergelijking met de vorige delen is de lengte van de literatuurvoorbeelden als illustraties bij de verschillende akkoordschema's immers toegenomen, evenredig met de reeds opgebouwde kennis van de doelgroep.

Uiteraard kunnen de aangehaalde voorbeelden uit deze cursus nog verder aangevuld worden: het zou in dit kader wenselijk zijn om in de toekomst een bijlage toe te voegen aan elk deel, waarin die nieuwe voorbeelden worden opgenomen.

Suggesties voor deze voorbeelden en/of opmerkingen allerhande zijn van harte welkom en zullen steeds met de nodige aandacht worden bekeken.

Inhoud:		pag. 4
Inleiding 7:	1° omkering nevengraden	pag. 6
Schema 18a:	I – VII₆ – I₆	pag. 7
Schema 18b:	I₆ – VII₆ – I	pag. 8
Schema 19:	I₆ – IV – VII₆ – I(6)	pag. 9
	Toepassingen (A)	pag. 10
	Analysevoorbeelden (C)	pag. 11
	Akkoordletters (D)	pag. 15
Schema 20a:	II_{6b} – V	pag. 16
Schema 20b:	II_{6b} – II_{6b} – I₄ – V	pag. 17
	Toepassingen (A)	pag. 18
	Analysevoorbeelden (C)	pag. 19
	Akkoordletters (D)	pag. 22
Inleiding 8:	2° omkering hoofdgraden	pag. 25
Schema 21a:	I – V₄ – I₆	pag. 26
Schema 21b:	I₆ – V₄ – I	pag. 27
Schema 22a:	IV – I₄ – IV₆	pag. 28
Schema 22b:	IV₆ – I₄ – IV	pag. 29
Schema 22c:	IV₆ – I₄ – II₆	pag. 30
	Toepassingen (A)	pag. 31
	Analysevoorbeelden (C)	pag. 32
	Akkoordletters (D)	pag. 35
Uitbreiding 4a:	I – IV₄ – I	pag. 38
Uitbreiding 4b:	V – I₄ – V	pag. 39
	Toepassingen (A)	pag. 40
	Analysevoorbeelden (C)	pag. 41
	Akkoordletters (D)	pag. 45
Inleiding 9:	Dominant septiemakkoord	pag. 47
Schema 23a:	in grondligging: V₇⁺	pag. 48
Schema 23b:	in eerste omkering: V₆₃	pag. 49
Schema 23c:	in tweede omkering: V₄₃⁺	pag. 50
Schema 23d:	in derde omkering: V₄₂⁺	pag. 51

Toepassingen (A)	pag. 52
Analysevoorbeelden (C)	pag. 53
Akkoordletters (D)	pag. 60
Intermezzo 6: De driedelige liedvorm	pag. 63
Toepassingen (B).....	pag. 65
Analysevoorbeelden (C).....	pag. 66
Alfabetische lijst analysevoorbeelden (C)	pag. 70
Alfabetische lijst analysevoorbeelden (D)	pag. 72